

BẢN LẬP TRƯỜNG PHẬT GIÁO HÒA HẢO TẠI VIỆT NAM

Cập nhật ngày 28, tháng 3, 2015

A. Bối Cảnh Chung

Phật giáo Hòa Hảo (PGHH) là một tông phái Phật giáo được sáng lập bởi Giáo chủ Huỳnh Phú Sổ vào năm 1939 tại làng Hòa Hảo, quận Tân Châu, tỉnh Châu Đốc (nay thuộc tỉnh An Giang), Việt Nam. PGHH phát triển mạnh trong vùng đồng bằng sông Cửu Long và hiện là một trong bốn tôn giáo có nhiều tín đồ nhất tại Việt Nam. Số tín đồ PGHH vào trước năm 1975 là khoảng 7 triệu, phần lớn tập trung tại đồng bằng sông Cửu Long, tại các tỉnh An Giang, Đồng Tháp, Vĩnh Long, Kiên Giang và thành phố Cần Thơ. Theo thống kê của chính quyền thì số tín đồ PGHH hiện nay có khoảng 1,5 triệu, một con số không chính xác vì dân số Việt Nam từ năm 1975 tới 2014 đã tăng gấp đôi, và vì những tín đồ PGHH sinh hoạt độc lập cũng không có trong danh số thống kê của chính quyền. Hiện nay số lượng tín đồ PGHH trong thật tế không được thống kê chính xác.

Sau chiến tranh (tháng 4, 1975), chính quyền cộng sản Việt Nam đã giải tán các Ban trị sự của Giáo hội PGHH trung ương và tịch thu tất cả tài sản của Giáo hội PGHH. Đến năm 1999 chính quyền Việt Nam cho thành lập tổ chức “Giáo hội PGHH trung ương” (trùng tên với giáo hội trước năm 1975) và xem đây là tổ chức đại diện cho PGHH được duy nhất hoạt động. Nhiều tín đồ PGHH không chấp nhận tổ chức mới này vì cho rằng nó bị chính quyền điều khiển và không hoạt động theo đúng truyền thống của PGHH. Do đó, các tín đồ PGHH độc lập không đăng ký vào Giáo hội PGHH do chính quyền thành lập và chính quyền cũng xem các hoạt động của các tín đồ PGHH độc lập là bất hợp pháp và thẳng tay đàn áp.

Hiện nay Nhà nước Việt Nam vi phạm nghiêm trọng quyền tự do Tôn giáo của tín đồ PGHH, cụ thể là:

1/ Vi phạm quyền tự do có tôn giáo:

- Nhà nước địa phương ép buộc các tín đồ PGHH độc lập phải đăng ký và chịu sự kiểm soát của Ban trị sự của Giáo hội PGHH trung ương do chính quyền thành lập.
- Các tín đồ PGHH độc lập bị công an theo dõi, hành hung, cô lập về mặt kinh tế và xã hội.

2/ Vi phạm quyền thờ cúng:

- Sau năm 1975, các cơ sở thờ cúng của Giáo hội PGHH (truyền thống) bị nhà nước tịch thu, trưng dụng làm cơ sở các cơ quan nhà nước, hoặc bán cho dân, cho các tổ chức kinh doanh thành lập công ty xí nghiệp. Đến năm 1999 nhà nước Việt Nam đem PGHH tái phục hoạt với hình thức thành lập một giáo hội dựa vào chánh quyền. Còn một vài cơ sở của giáo hội truyền thống không thể tịch thu cũng không bán cho ai như Chùa Thầy “An Hòa Tự” thì đem giao cho giáo hội thân chánh quyền xử dụng, hoặc cho các cơ quan chính quyền xử dụng trái mục đích hay bỏ hoang phế.

- Các tín đồ PGHH bị cấm tập trung hành lễ nhân ngày tưởng niệm đức Huỳnh Giáo chủ thọ nạn, là một trong ba ngày lễ quan trọng nhất của PGHH. Đối với hai ngày lễ quan trọng còn lại là Ngày Đản sinh Đức Huỳnh Giáo Chủ và Ngày Khai sáng đạo PGHH, chính quyền cấm các tín đồ PGHH độc lập không được tập trung cầu nguyện ngoài những địa điểm do Giáo hội PGHH quốc doanh (hay do chính quyền áp đặt) qui định.

3/ Vi phạm quyền thực hành giáo luật:

- Các tín đồ PGHH độc lập không được tập trung đông người để cầu nguyện hay hành lễ theo đúng tôn chỉ của Đức Huỳnh Giáo chủ tại các nhà riêng, chùa độc lập hay đạo tràng. Những buổi lễ này đã bị chính quyền địa phương đến sách nhiễu hoặc giải tán.
- Những công tác xã hội, y tế, từ thiện giáo dục của các tín đồ PGHH độc lập bị cản trở hoặc bị cấm đoán.
- Nhiều tín đồ PGHH độc lập đã bị bắt và kết án tù khi thực hiện quyền tự do tôn giáo.

4/ Vi phạm quyền tự do giảng dạy:

- Các buổi giảng về giáo lý PGHH trong lễ giỗ tại nhà các tín đồ PGHH độc lập đã bị chính quyền ngăn cản bằng cách cho công an đến đe dọa, sách nhiễu tín đồ, dùng loa phát thanh với công suất lớn để át tiếng buổi giảng, cho côn đồ ném đá vào nhà, v.v...
- Nguyên bản của quyển Sấm Giảng và Thi Văn Giáo Lý do Đức Huỳnh Giáo Chủ sáng tác làm tài liệu tu học cho các tín đồ đã bị nhà nước tịch thu và cấm lưu hành. Nếu ai lén lút truyền bá sẽ bị bắt giữ. Thay vào đó, nhà nước cho in ấn và phát hành hai quyển riêng biệt là "Sấm Giảng Giáo Lý PGHH" và "Thi Văn Giáo Lý PGHH" nhưng đã bị cắt xén, cố tình loại bỏ nhiều bài Thi Văn từ năm 1942 đến 1947 và sửa đổi nhiều từ ngữ quan trọng có tính cách "nhạy cảm" với chế độ đương quyền. Tín đồ đưa quyển tài liệu tu học nguyên bản vào đĩa CD và DVD để đầy đủ phương tiện pháp thí cũng bị bắt và cấm lưu hành. Nhiều tín đồ quyết bảo vệ chánh pháp PGHH đã liều mình đi in ấn lén cũng bị bắt đi tù và tài liệu tu học thì bị tịch thu.

B. Những Khó Khăn Hiện Tại

1/ Ngoại cảnh:

- Pháp lệnh Tôn giáo, Tín ngưỡng 2004 và Nghị định 92 buộc các nhóm Tôn giáo phải xin giấy phép để hoạt động tôn giáo.
- Chính sách của nhà nước Việt Nam là chỉ cho phép Giáo hội PGHH (thân chính quyền) được hoạt động và đàn áp các nhóm PGHH độc lập.
- Chính quyền địa phương dùng những biện pháp ngoài pháp luật như dùng côn đồ, mật vụ giả dạng côn đồ, “người dân bức xúc” và “quần chúng tự phát” để tấn công vào các tư gia, đạo tràng, chùa và vu khống các tín đồ PGHH độc lập.
- Chính quyền địa phương cô lập các tín đồ PGHH độc lập trong công việc mưu sinh và trong cộng đồng.

2/ Nội tại:

- Chính quyền tịch thu cơ sở sinh hoạt, nơi thờ tự của đạo PGHH sau năm 1975 khiến cho các tín đồ PGHH không còn nơi hội họp chung và giải tán các buổi sinh hoạt tôn giáo đông người tại tư gia.
- Tín đồ PGHH độc lập hiện nay bị kiệt quệ về nhân sự làm việc vì họ bị đàn áp và cầm tù.
- Vì bị đàn áp và cô lập nên các tín đồ PGHH độc lập khó huy động được sự đóng góp tài chánh của tín đồ để làm các công tác pháp thí hay từ thiện chẵn bản.
- PGHH là một tôn giáo bản địa nên không được các tổ chức quốc tế Nhân quyền chú ý bảo vệ và rất dễ bị chính quyền cô lập, đàn áp.

C. Kiến Nghị Với Nhà Nước Việt Nam

- Tôn trọng và bảo vệ quyền tự do theo một tôn giáo tùy chọn của tín đồ PGHH. Tín đồ PGHH phải được ghi tên tôn giáo PGHH trên tất cả các giấy tờ văn bản mà không bị phân biệt đối xử. Nhà nước phải nghiêm cấm việc ép buộc tín đồ PGHH độc lập gia nhập Giáo hội PGHH (thân chính quyền) và phải nghiêm cấm việc cô lập và mọi hành vi kích động sự kỳ thị đối với các tín đồ PGHH nằm ngoài Giáo hội PGHH (thân chính quyền).
- Tôn trọng và bảo vệ quyền tự do thờ cúng và hành đạo dù một mình hay cùng với những người khác tại chùa, đạo tràng và nhà của các tín đồ PGHH. Nhà nước phải nghiêm cấm việc giải tán các buổi lễ tôn giáo tại gia, nghiêm cấm việc hành hung, sách nhiễu, khủng bố tinh thần, bắt giữ các tín đồ PGHH khi họ muốn tham gia các buổi lễ tôn giáo.
- Tôn trọng và bảo vệ quyền tự do hoạt động tôn giáo của các nhóm PGHH độc lập mà không bắt buộc họ phải đăng ký sinh hoạt tôn giáo và quyền tự do bầu chọn người lãnh đạo của các nhóm này. Khi có nhu cầu, về giáo sự hay giáo lý các nhóm PGHH độc lập sẽ được cấp giấy công nhận là hội đoàn có tư cách pháp nhân.
- Tôn trọng và bảo vệ quyền tự do sáng tác, sản xuất và phát hành các tài liệu giảng dạy về tôn giáo của PGHH dưới mọi hình thức. Đặc biệt tín đồ PGHH được quyền tự do sao chép và phát hành nguyên bản Thi văn giáo lý và Sấm giảng của Đức Huỳnh Giáo chủ mà không chịu bất cứ sự kiểm duyệt nào.
- Hủy bỏ tất cả các điều khoản trong Pháp lệnh, Nghị định, Thông tư và các văn bản dưới luật xâm phạm quyền tự do tôn giáo theo quy định của điều 24 Hiến pháp CHXHCN Việt Nam 2013 và điều 18 của Công ước quốc tế về Quyền Dân sự và Chính trị.
- Chấm dứt việc bắt giam các tín đồ PGHH vì lý do tôn giáo rồi kết án họ bằng các tội danh hình sự như "chống người thi hành công vụ" (điều 257 bộ luật Hình sự BLHS), "gây rối trật tự công cộng" (điều 247 BLHS), hoặc "lợi dụng quyền tự do, dân chủ" (điều 258 BLHS). Những tín đồ PGHH sau đây phải được trả tự do tức khắc và vô điều kiện:
 1. Bà Mai Thị Dung, hiện thụ án 11 năm tù ở trại giam Thanh Xuân, Hà Nội
 2. Ông Nguyễn Văn Lía, hiện thụ án 4 năm 6 tháng tù ở trại giam Xuân Lộc, Đồng Nai
 3. Bà Dương Thị Tròn, hiện thụ án 9 năm tù ở trại giam Xuân Lộc, Đồng Nai
 4. Ông Bùi Văn Trung, hiện thụ án 4 năm tù ở trại giam Xuân Lộc, Đồng Nai
 5. Ông Dương Văn Thả, hiện thụ án 3 năm tù ở trại giam Xuyên Mộc, Bà Rịa - Vũng Tàu
 6. Ông Nguyễn Văn Minh, hiện thụ án 2 năm 6 tháng tù ở trại giam An Phước, Bình Dương